

Архітектура

УДК 729.6:693.6 (075.8)

Самойлович Валентин Васильович

*доктор технічних наук, професор,
професор кафедри дизайну середовища
Київська державна академія декоративно-прикладного
мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука*

Samoylovich Valentin

*Doctor of Technical Sciences, Professor,
Professor of the Department of Environmental
Mykhailo Boichuk Kyiv State Academy of
Decorative Applied Arts and Design*

ORCID: 0000-0002-7064-3357

**ВИБІР ТА ЗАСТОСУВАННЯ ОЗДОБЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВОЇ
ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРІВ БУДІВЕЛЬ
SELECTION AND APPLICATION OF FINISHING AS A COMPONENT
OF DESIGN INTERIOR OF BUILDINGS**

***Анотація.** Досліджено сучасні можливості удосконалення дизайну житлових і громадських будівель при реконструкції зруйнованої під час війни забудови. Особливу увагу слід приділити вибору і раціональному застосуванню оздоблення приміщень, яке повинно стати одною з найважливіших складових дизайну інтер'єрів. Сьогодні всі поверхні житлових і громадських будівель вкриті оздоблювальним шаром (винятком можуть бути окремі дизайнерські рішення, в яких залишають не обробленою цегляну, бетонну або скельну стіну). Таким чином оздоблення виступає як межа між простором та об'ємом і, отже, має значний вплив на формування середовища життєдіяльності людини. Як*

свідчить досвід, застосування оздоблення тільки для вирішення суто оформлювальних задач часто призводить до створення дискомфортних умов мікроклімату приміщень. Викладене вище свідчить про те, що дана робота актуальна і своєчасна.

Ключові слова: забудова міст, реконструкція будівель, дизайн інтер'єрів, оздоблення як складова дизайну.

Summary. Modern possibilities of improvement of design of housing and public building are investigational at the reconstruction of building destroyed in the wartime. The special attention it follows to spare to the choice and rational application of finishing of apartments, that must become одною from the major constituents of design of interiors. Today all surfaces of housing and public building are covered by a finishing layer (an exception can be separate designer decisionn that abandon not treat a brick, concrete or lithoidal wall. Thus finishing comes forward as a limit between space and by volume of and, thus, has considerable influence on forming of environment of vital functions of man. As testify experience, application of equipment only for a decision especially of designer tasks often results in creation of discomfort terms of microclimate of apartments. It is set forth above testifies that the work is relevant and timely.

Key words: building of cities, reconstruction of building, design of interiors, finishing as a design constituent.

Дизайнер інтер'єру в процесі роботи над проектом вирішує низку питань, серед яких найважливішими є комфорт, функціональність, естетика середовища та оптимальність об'єднання цих питань разом.

Нами було проаналізовано ряд наукових досліджень, присвячених оптимізації і гігієні житлових і громадських будівель, авторами яких є відомі науковці Заривайська Х.А., Крижанівська М.В., Мироненко В.П., Фролова Г.С. [1; 2; 3; 4] та інші, які свідчать про те, що комфортні умови -

це сукупність позитивних психологічних і фізіологічних відчуттів людини у процесі її контактів з предметами або середовищем. Комфорт сприяє створенню оптимальних умов для проведення конкретних соціальних процесів, що визначаються функціональним призначенням будівлі чи споруди. Створення комфорту життєдіяльності людини здійснюється задоволенням вимог до температурно-вологісного режиму, акустичних і світло-кольорових характеристик, повітряного середовища, психологічного настрою тощо.

Одним із важливих показників комфортних умов приміщень є температура внутрішніх поверхонь стін. Фізіолого-гігієнічні спостереження показали, що перепад температури повітря в приміщенні не повинен перевищувати 1,5-3°C. Така вимога пов'язана з тим, що організму людини не байдуже, як і скільки він віддає тепла у зовнішнє середовище. Якщо людина знаходиться на відстані 0,25 м від джерела охолодження, виникає почуття "мерзлякуватості", а подальша тепловіддача супроводжується втратою тепла з внутрішніх органів через шкіру, що негативно відбивається на тепловому стані організму. Як свідчить досвід, значна кількість будівель не забезпечує наведені вище умови. Цілком очевидно, що для підвищення внутрішньої температури поверхні зовнішніх стін необхідно застосовувати такі оздоблювальні матеріали, які виконують не тільки декоративні функції, але й теплоізоляційні [5, с. 396-403].

Мікроклімат приміщення, а також тепловий стан людини, що знаходиться в ньому, в значній мірі залежить, крім всього, від теплового режиму покриття підлоги. Це особливо важливо для тих приміщень, в яких людина проводить значну кількість свого часу без руху. Як показали дослідження, у людини, яка довгий час знаходиться в стані спокою, відбувається зниження тепловіддачі і температури шкіри стопи внаслідок зменшення рівня кровопостачання тканини. Особливого значення

правильний вибір покриття підлоги набуває для тих приміщень, де можливе перебування людей без взуття або в легкому взутті. Одною з найважливіших складових експлуатаційних якостей підлог є їх теплотехнічні властивості, які визначаються здатністю матеріалів поглинати тепло під час контакту ноги з підлогою. Різні матеріали покриття підлог при однакових теплових діяннях сприймають і акумулюють різну кількість тепла. Таку властивість матеріалів називають властивістю теплопоглинання або акумуляції тепла і характеризують питомою теплоємністю, коефіцієнтом теплоємності, тобто кількістю теплоти, необхідної для нагрівання одиниці маси на один градус. Чим вище коефіцієнт теплоємності матеріалу, тим більше він здатний акумулювати теплоту, а згодом віддавати її всередину приміщення. Тому зниження температури ноги під час контакту з покриттям підлоги характерне для матеріалів з низьким коефіцієнтом теплоємності. Враховуючи сказане, покриття підлог необхідно підбирати таким чином, щоб кількість тепла, увібраного підлогою, не перевищувало приплив тепла на ноги. Ця проблема може вирішуватися шляхом правильного підбору покриття підлоги в приміщенні з тривалим перебуванням людей без інтенсивного руху. До таких покриттів відносяться так звані "теплі матеріали", що забезпечують нормативний показник теплосасвоєння поверхні підлоги: покриття з деревини (паркет, паркетні щити, дошки і т.ін.), килимові покриття, лінолеуми на теплозвукоізоляційній основі, коркове покриття і, звісно, підлоги з електропідігрівом [6, с. 395–407].

Не менш важливою складовою комфорту є вимоги до відсутності слизькості поверхні підлог, на які періодично потрапляє вода або сніг. Як свідчать статистичні дані страхових компаній різних країн, склизькі поверхні являють собою одну з головних причин травм, що пов'язані з переломами кінцівок. Будівельні стандарти, а також директиви Європейського союзу фірм, що займаються виробництвом будівельних

матеріалів, приділяють значну увагу розробці покриттів підлог, що перешкоджають ковзанню. До таких приміщень слід віднести басейни, душові, вестибюлі, тераси і т.ін. Особливої уваги приділяють підлогам приміщень, в яких можлива поява додаткових засобів, що сприяють ковзанню: олії, соків, риби тощо. Це, насамперед, кухні і приміщення миття посуду, кафе і ресторани, лабораторії, складські приміщення тощо. Безпека ходіння, як правило, досягається за рахунок створення шорсткості поверхні. Це, природно, негативно впливає на процес очистки і миття плит. Тому одна з головних задач фірм-виробників – знайти такий засіб шорсткості, який би забезпечував необхідну протидію ковзанню і в той же час сприяв скороченню витрат і сил на очистку поверхні. Така ціль досягається або шляхом застосування ретельно продуманих форм профілю лицьової поверхні плиток, або ж за допомогою засобу Protecta, який наносять на поверхню плит під час їх виготовлення.

Комфортні умови багатьох приміщень визначаються також акустичним режимом, який характеризується якістю сприйняття звуку. Одною з найважливіших характеристик архітектурної акустики, поряд із структурою звукового відбиття і дифузійністю звукового поля, є час реверберації. Чим більше приміщення, тим більша середня довжина вільного перебігу звукових хвиль в середовищі, а кількість відбивання за одиницю часу менша, тобто процес затухання звуку буде відбуватися повільніше. Найбільший час реверберації спостерігають у великих приміщеннях, що мають поверхні оздоблених конструкцій з низьким коефіцієнтом звукопоглинання. Такі приміщення визначають лункими.

Для виправлення акустичних дефектів і досягнення потрібного часу реверберації використовують звукопоглинальні оздоблювальні матеріали.

Перелік прикладів впливу оздоблення на створення оптимальних умов життєдіяльності можна було б продовжити. Це і регулювання

освітленості приміщень за допомогою правильно підібраних матеріалів, створення необхідних санітарно-гігієнічних умов, екологічність тощо.

Особлива увага приділяється визначенню впливу оздоблення на естетичну організацію середовища життєдіяльності. Адже велика кількість матеріалів викликають комплекс складних почуттів, таких як тепло і холод, жорсткість і м'якість тощо.

Одною з найважливіших властивостей будь-якого матеріалу є колір, який тісно зв'язаний з фактурою і текстурою. В інтер'єрі на сприйняття простору велике значення має положення домінуючого кольору, його місцеположення – зверху або знизу, на горизонтальних чи вертикальних площинах тощо. Так, наприклад, “виступаюча” підлога на тлі “відступаючих” кольорів стін і стелі сприяє справжньому сприйняттю форми. “Виступаючий” колір на стелі, в свою чергу, викликає, як відомо, почуття зниження висоти приміщення.

На підставі викладеного можна зробити такі висновки: оздоблення інтер'єрів будівель є важливим чинником, який впливає на формування середовища життєдіяльності і від якого певною мірою залежать інші чинники формоутворення в сучасному дизайні: функціональні, ергономічні, естетичні, конструктивні, технологічні, економічні та довговічності.

Оздоблення інтер'єрів відіграє значну роль у створенні комфорту приміщень, яку недостатньо враховують при розробці дизайну інтер'єрів. Воно також є важливою складовою естетичної організації середовища, яка суттєво впливає на геометричний вид, величину, світлотінь, вагові співвідношення, ритм та інші елементи композиції.

Література

1. Заривайська Х.А. Гігієна повітряного середовища жител. К.: Здоров'я, 1969. 215 с.

2. Крижанівська М.В. Гігієна житлових і громадських будівель. К.: Здоров'я, 1969. 178 с.
3. Мироненко В.П., Методологічні основи оптимізації архітектурного середовища: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра арх.: спец. 18.00.01 "Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури". Харків, 1999. 32 с.
4. Фролова Г.С. Благоустрій у системі критеріїв якості життя. К.: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2010. С.415-424.
5. Самойлович В.В. Функціонально-експлуатаційні вимоги до опорядження стін і стель приміщень житлових і громадських будівель. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. Н/т збірник. К.: КНУБА, 2010. № 23. С. 396–403.
6. Самойлович В.В. Розробка і обґрунтування вимог до покриття підлог приміщень різного призначення. *Містобудування та територіальне планування*. Н/т збірник. К.: КНУБА, 2011. № 41. С. 395-407.